

Ds 2009:45

Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen

*– kompletterande förändringar i lagen
om allmän försäkring*

REGERINGSKANSLIET
Socialdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

*Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen,
(SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)*

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2009

ISBN 978-91-38-23284-2
ISSN 0284-6012

Förord

Denna promemoria är en delrapport från en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Socialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet. Arbetsgruppen har haft till uppgift att utarbeta förslag till stöd för personer som fr.o.m. den 1 januari 2010 inte kan få ytterligare dagar med förlängd sjukpenning eller ytterligare månader med tidsbegränsad sjukersättning.

Stockholm den 11 september 2009

Tony Malmborg

Innehåll

Förord	3
1 Författningsförslag	7
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	7
2 Utgångspunkter	21
3 Bakgrund	23
3.1 Lagändringen den 1 juli 2008	23
3.2 Översikt av grupper som bedöms att nå sjukförsäkringens bortre gräns.....	24
3.3 Förstärka insatser inom arbetsmarknadspolitiken för personer som lämnar sjukförsäkringen.....	29
3.3.1 Stöd vid Arbetsförmedlingen för återgång till arbete	29
3.3.2 Ersättning för personer som haft förlängd sjukpenning under 550 dagar eller tidsbegränsad sjukersättning under maximalt antal månader	30
3.3.3 Aktivitetsstöd vid sjukdom.....	31
3.3.4 Aktivitetsstöd vid tjänstledighet.....	32

3.3.5	Personer med partiell ersättning från sjukförsäkringen	32
4	Bedömning av arbetsförmågan för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program	35
5	Bedömning av arbetsförmågan när den försäkrade skrivits ut från ett arbetsmarknadspolitiskt program på grund av sjukdom	37
6	Förlängd sjukpenning i vissa fall	39
7	Rätten att återfå tidigare sjukpenninggrundande inkomst efter en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning	43
8	I kraft- och övergångsbestämmelser.....	47
9	Behovet av samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen	49
10	Konsekvenser.....	51
10.1	Administrativa konsekvenser	51
10.2	Konsekvenser ur ett ILO perspektiv	52
10.3	Konsekvenserna för jämställdhet	53
10.4	Ekonomiska konsekvenser	53
11	Författningskommentar	55
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	55

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 3 kap. 4, 5 d, 7 och 10 a §§ samt 4 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 5 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §²

För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b §§,

1. att sjukpenning inte lämnas för den första dagen,
2. att hel sjukpenning för de därpå följande 364 dagarna utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365,
3. att hel sjukpenning för de därpå följande 550 dagarna utgör 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten delad med 365, och
4. att sjukpenning för de därpå följande dagarna inte lämnas.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2008:480.

Sjukpenningen avrundas till närmaste hela krontal. Till den del den försäkrade är arbetslös lämnas dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 486 kronor.

Sjukpenning enligt första stycket 2 får inte lämnas om den försäkrade redan har fått sådan sjukpenning för sammanlagt 364 dagar under en ramtid som omfattar de 450 närmast föregående dagarna. Har den försäkrade under denna ramtid fått sjukpenning enligt första stycket 3 eller 7 b §, ersättning för merutgifter enligt 7 a § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §, ska dagar med sådan ersättning likställas med dagar med sjukpenning enligt första stycket 2. Detta gäller även tretton dagar under sådan sjuklöneperiod som avses i *femte* stycket. Om det finns synnerliga skäl får sjukpenning enligt första stycket 2 lämnas efter ansökan av den försäkrade, trots att sådan sjukpenning redan har lämnats för 364 dagar under ramtiden.

Om sjukpenning enligt första stycket 2 inte kan lämnas, får sjukpenning enligt första stycket 3 lämnas efter skriftlig ansökan av den försäkrade. Detta gäller även för dagar i en ny sjukperiod under förutsättning att sjukpenning för maximalt antal dagar inte redan har lämnats. Om sjukperioden föranleds av en godkänd arbetsskada enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäk-

Sjukpenning enligt första stycket 2 får inte lämnas om den försäkrade redan har fått sådan sjukpenning för sammanlagt 364 dagar under en ramtid som omfattar de 450 närmast föregående dagarna. Har den försäkrade under denna ramtid fått sjukpenning enligt första stycket 3 eller 7 b §, ersättning för merutgifter enligt 7 a § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §, ska dagar med sådan ersättning likställas med dagar med sjukpenning enligt första stycket 2. Detta gäller även tretton dagar under sådan sjuklöneperiod som avses i *sjunde* stycket. Om det finns synnerliga skäl får sjukpenning enligt första stycket 2 lämnas efter ansökan av den försäkrade, trots att sådan sjukpenning redan har lämnats för 364 dagar under ramtiden.

ring får sjukpenning enligt första stycket 3 lämnas för ytterligare dagar.

Sjukpenning för ytterligare dagar enligt första stycket 3 får även lämnas

1. när den försäkrade vårdas intagen på sjukhus eller på grund av svår sjukdom får omfattande vård, utan att vara intagen på sjukhus,

2. när den försäkrade på grund av svår sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att den försäkrade inte kan tillgodogöra sig information, eller

3. när en återgång i arbete eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades hälsa.

Sjukpenning enligt femte stycket 1 och 3 lämnas efter ansökan av den försäkrade.

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, ska sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats ska bestämmelserna i första stycket samt

10 a § tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 enligt vad som anges i första stycket 2 eller 3. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning enligt 7 § med högst 486 kronor.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller att sjukpenning inte lämnas till en försäkrad under de tre kalendermånader som infaller efter utgången av en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning. Detta gäller dock endast till den del nedsättningen av arbetsförmågan svarar mot den nedsättning för vilken sjukersättning eller aktivitetsersättning har lämnats. Sjukpenning kan dock alltid lämnas med stöd av bestämmelserna i tredje stycket fjärde meningen, fjärde stycket tredje meningen eller femte och sjätte styckena.

5 c §³

Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den

³ Tidigare 5 § c upphävd genom 2008:480.

sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit räknat från den tidpunkt sjukersättningen eller aktivitetsersättningen började utges ska den sjukpenninggrundande inkomsten omräknas enligt 5 d § tredje stycket för varje helt år som har förflutit.

Bestämmelserna i första stycket gäller endast för tid före 65 års ålder.

5 d §⁴

När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 eller 5 e § och som helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma ska gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen ska göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat

När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 eller 5 e § och som helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma ska gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen ska göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat

⁴ Senaste lydelse 2008:480.

föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd.

föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd.

När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärvsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första stycket, ska också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med förvärvsarbetet. Omräkning ska göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

Omräkningen ska göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknat från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten ska inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

7 §⁵

Sjukpenning utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Vid bedömningen av om sjukdom föreligger ska bortses från arbetsmarknadsmässiga, ekonomiska, sociala och liknande förhållanden. Med sjukdom

⁵ Senaste lydelse 2008:861.

jämställs ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga, som orsakats av sjukdom för vilken sjukpenning utgetts och som fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel sjukpenning. Om arbetsförmågan inte saknas helt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar utges tre fjärdedels sjukpenning. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men med minst hälften utges halv sjukpenning. I annat fall utges en fjärdedels sjukpenning.

Vid bedömningen av om arbetsförmågan är nedsatt ska det beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att utföra sitt vanliga eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder den anställde. Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala arbetstid en viss dag, ska hans eller hennes arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande mån den dagen.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 90 dagar ska det även beaktas om den försäkrade kan försörja sig efter en omplacering till annat arbete hos arbetsgivaren.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 180 dagar ska det dessutom, om det inte finns särskilda skäl mot det, beaktas om den försäkrade har sådan förmåga så att han eller hon kan försörja sig själv genom förvärvsarbete på den reguljära arbetsmarknaden i övrigt, eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

Från och med den tidpunkt då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga under 365 dagar ska det alltid beaktas om den försäkrade har sådan förmåga som anges i femte stycket.

I de fall den försäkrade är i behov av någon åtgärd som avses i 7 b § eller 22 kap., ska bedömningen enligt tredje–sjätte styckena göras med beaktande av den försäkrades arbetsförmåga efter en sådan åtgärd.

När det beräknas hur lång tid den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga enligt tredje–sjätte styckena ska dagar i sjukperioder läggas samman, om den försäkrade

1. har förvärvsarbetat under en period om mindre än 90 dagar mellan sjukperioderna, eller

2. inte har förvärvsarbetat alls mellan sjukperioderna.

Bedömningen av arbetsförmågans nedsättning enligt fjärde–sjätte styckena ska göras i förhållande till högst ett heltidsarbete.

Vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning för tid under vilken han eller hon annars skulle ha uppburit föräldrapenning, ska arbetsförmågan anses nedsatt endast i den utsträckning som den försäkrades förmåga att vårda barnet är nedsatt på grund av sjukdomen.

Om den försäkrade uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, ska vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning bedömningen av hans eller hennes arbetsförmåga ske med bortseende från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig inkomst genom arbete som ligger till grund för den sjukersättning, aktivitetsersättning, pension eller livränta som utges.

För en försäkrad som förvärvsarbetar med stöd av 16 a kap. 2 § ska nedsättningen av arbetsförmågan, om det inte går att avgöra under vilken tid och till vilket förvärvsarbete nedsättningen är hänförlig, i första hand anses hänförlig till sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

För en försäkrad som förvärvsarbetar med stöd av bestämmelserna i 16 a kap. 2 § ska bedömningen enligt elfte stycket alltid göras som om sjukersättning och livränta utges med oavkortade belopp.

För en försäkrad som på grund av sjukdom är frånvarande från ett arbetsmarknadspolitiskt program ska vid

bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att delta i programmet.

För en försäkrad som på grund av sjukdom har lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program, och som har möjlighet att återinträda i ett sådant program, ska vid bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan även beaktas den försäkrades förmåga att delta i ett sådant program.

10 a §⁶

Om den försäkrades sjukpenning i fall som avses i 10 § svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av enbart anställning, gäller för dagar i sjukperioden som den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete om han inte hade varit sjuk

1. att sjukpenning inte lämnas för den första dagen, 2. att hel sjukpenning för de därpå följande 364 dagarna utgör 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt <i>fjärde</i> och <i>femte</i> styckena, 3. att hel sjukpenning för de därpå följande 550 dagarna utgör 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt <i>fjärde</i> och <i>femte</i> styckena, och	2. att hel sjukpenning för de därpå följande 364 dagarna utgör 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt <i>sjätte</i> och <i>sjunde</i> styckena, 3. att hel sjukpenning för de därpå följande 550 dagarna utgör 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt <i>sjätte</i> och <i>sjunde</i> styckena, och

⁶ Senaste lydelse 2008:480.

4. att sjukpenning för de därpå följande dagarna inte lämnas.

Sjukpenning enligt första stycket 2 får inte lämnas om den försäkrade redan har fått sådan sjukpenning för sammanlagt 364 dagar under en ramtid som omfattar de 450 närmast föregående dagarna. Har den försäkrade under denna ramtid fått sjukpenning enligt första stycket 3 eller 7 b §, ersättning för merutgifter enligt 7 a § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §, ska dagar med sådan ersättning likställas med dagar med sjukpenning enligt första stycket 2. Om det finns synnerliga skäl får sjukpenning enligt första stycket 2 lämnas efter ansökan av den försäkrade, trots att sådan sjukpenning redan har lämnats för 364 dagar under ramtiden.

Om sjukpenning enligt första stycket 2 inte kan lämnas, får sjukpenning enligt första stycket 3 lämnas efter skriftlig ansökan av den försäkrade. Detta gäller även för dagar i en ny sjukperiod under förutsättning att sjukpenning för maximalt antal dagar inte redan har lämnats. Om sjukperioden föranleds av en godkänd arbetsskada enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring får sjukpenning enligt första stycket 3 lämnas för ytterligare dagar.

Sjukpenning för ytterligare dagar enligt första stycket 3 får även lämnas

1. när den försäkrade vårdas intagen på sjukhus eller på grund av svår sjukdom får omfattande vård, utan att vara intagen på sjukhus,

2. när den försäkrade på grund av svår sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att den försäkrade inte kan tillgodöra sig information, eller

3. när en återgång i arbete

eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades hälsa.

Sjukpenning enligt fjärde stycket 1 och 3 lämnas efter ansökan av den försäkrade.

Ska sjukpenning utges för endast en dag ska till grund för beräkningen läggas det tal som erhålls när angiven procentandel av den sjukpenninggrundande inkomsten delas med årsarbets-tiden. Talet avrundas till närmaste hela krontal. Det multipliceras därefter med antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid. Produkten utgör hel sjukpenning för dagen.

Ska sjukpenning utges för mer än en dag med samma procentandel ska, vid beräkning av sjukpenning för dessa dagar, det tal som erhållits enligt fjärde stycket andra meningen multipliceras med det sammanlagda antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid som belöper på dagarna. Det tal som därvid erhålls delas med antalet dagar med sjukpenning. Kvoten utgör beloppet av hel sjukpenning för dag. Ska sjukpenning utges efter olika grader av nedsatt arbetsförmåga sammanläggs dock de timmar som avser samma grad för sig. Sjukpenning beräknas för varje

Ska sjukpenning utges för mer än en dag med samma procentandel ska, vid beräkning av sjukpenning för dessa dagar, det tal som erhållits enligt sjätte stycket andra meningen multipliceras med det sammanlagda antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid som belöper på dagarna. Det tal som därvid erhålls delas med antalet dagar med sjukpenning. Kvoten utgör beloppet av hel sjukpenning för dag. Ska sjukpenning utges efter olika grader av nedsatt arbetsförmåga sammanläggs dock de timmar som avser samma grad för sig. Sjukpenning beräknas för varje

sådan period för sig.

Om antalet timmar eller det sammanlagda antalet timmar enligt *fjärde* och *femte* styckena inte uppgår till ett helt timal ska avrundning ske till närmaste hela timal, varvid halv timme avrundas uppåt. Sjukpenning avrundas till närmaste hela krontal.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 4 § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna, utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 enligt vad som anges i första stycket 2 eller 3 och beräknas enligt *fjärde* och *femte* styckena.

sådan period för sig.

Om antalet timmar eller det sammanlagda antalet timmar enligt *sjätte* och *sjunde* styckena inte uppgår till ett helt timal ska avrundning ske till närmaste hela timal, varvid halv timme avrundas uppåt. Sjukpenning avrundas till närmaste hela krontal.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 4 § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna, utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 enligt vad som anges i första stycket 2 eller 3 och beräknas enligt *sjätte* och *sjunde* styckena.

Vid tillämpningen av denna paragraf gäller att sjukpenning inte lämnas till en försäkrad under de tre kalendermånader som infaller närmast efter utgången av en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning. Detta gäller dock endast till den del nedsättningen av arbetsförmågan svarar mot den nedsättning för vilken sjukersättning eller aktivitetsersättning har lämnats. Sjukpenning kan dock alltid lämnas med stöd

av bestämmelserna i andra stycket tredje meningen, tredje stycket tredje meningen eller fjärde och femte styckena.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och däremot svarande normal arbetstid.

4 kap.

14 §⁷

Hel tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som avstår från förvärvsarbete. Tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som arbetar högst en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar respektive sju åttondelar av den tid föräldern skulle ha arbetat om han eller hon inte vårdat barnet. Bestämmelserna i 7 § andra och tredje styckena gäller i tillämpliga delar även i fråga om tillfällig föräldrapenning.

Om inte annat följer av tredje eller fjärde stycket eller 14 a § ska till grund för beräkningen av beloppet för hel tillfällig föräldrapenning för dag läggas det tal som erhålls när 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten av anställning delas med årsarbetstiden. Vid beräkningen tillämpas 3 kap. 10 a § fjärde–sjätte styckena på motsvarande sätt för den tid som förmånen avser.

Om inte annat följer av tredje eller fjärde stycket eller 14 a § ska till grund för beräkningen av beloppet för hel tillfällig föräldrapenning för dag läggas det tal som erhålls när 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten av anställning delas med årsarbetstiden. Vid beräkningen tillämpas 3 kap. 10 a § sjätte–åttonde styckena på motsvarande sätt för den tid som förmånen avser.

Ska tillfällig föräldrapenning utges på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete beräknas hel förmån för dag efter 80 pro-

⁷ Senaste lydelse 2008:861.

cent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Beloppet avrundas till närmaste hela kronor.

Ska tillfällig föräldrapenning utges på grundval av sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas den del av förmånen som svarar mot inkomst av anställning enligt andra stycket medan den del av förmånen som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt tredje stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 5 c § tillämpas första gången för försäkrade som vid utgången av december månad 2009 helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

2 Utgångspunkter

De förslag som redovisas i denna departementspromemoria har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Socialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Finansdepartementet.

Utgångspunkten för arbetsgruppens förslag har varit att skapa förutsättningar för personer som har varit långvarigt sjukskrivna att komma tillbaka i arbetslivet i enlighet med det intentioner som regeringen uppgav i propositionen En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete (2007/08:136). I propositionen lämnades förslag till en ny sjukförsäkringsreform. Reformen trädde i kraft i juli 2008. En rehabiliteringskedja infördes med fasta tidpunkter för arbetsförmågebedömningar. Därigenom har sjukskrivningsprocessen blivit mer aktiv. Insatser görs nu tidigare för att i högre utsträckning än förut ta tillvara individernas arbetsförmåga. Vidare begränsades den tid under vilken en person kan få sjukpenning till 2,5 år. Därmed kan man bryta de tidigare långa och passiva sjukskrivningarna som ofta ledde till permanent utanförskap.

Från och med den 1 juli 2008 gäller också att sjukersättning endast kan komma i fråga om den försäkrades arbetsförmåga är stadigvarande nedsatt. Den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades därmed. Övergångsbestämmelser gäller för personer som den 1 juli 2008 uppbar tidsbegränsad sjukersättning, vilket innebär att tidsbegränsad sjukersättning kommer att vara helt avskaffad från och med januari 2013.

Arbetsgruppens uppfattning är att personer som har haft sjukpenning och förlängd sjukpenning i sammanlagt 2,5 år, eller i

vissa fall under längre tid, i första hand behöver ett intensifierat stöd från Arbetsförmedlingen för att komma tillbaka i arbetslivet. För detta behöver det skapas ett effektivt mottagande och rätta former av stöd vid Arbetsförmedlingen. I denna promemoria beskrivs utformningen av ett sådant stöd. Det pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att utarbeta de förordningsändringar som krävs för detta.

I promemorian Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – temporära förändringar i arbetslöshetsförsäkringen (dnr A2009/2824/AE) föreslås vidare ett antal temporära förändringar i arbetslöshetsförsäkringen som syftar till att öka möjligheterna för personer som varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av sjukdom att kunna få rätt till inkomstrelaterad ersättning. Förändringarna möjliggör således att fler personer kan få inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd.

I denna promemoria lämnas förslag som innebär att personer ska kunna få förlängd sjukpenning utöver de i dag gällande 550 dagarna i de fall det är uppenbart att personen på grund av sjukdom inte kan delta i någon aktivitet hos Arbetsförmedlingen. Förlängd sjukpenning ska även enligt föreliggande förslag kunna utbetalas till personer vars sjukersättning har upphört. Det föreslås att personer vars sjuk- eller aktivitetsersättning har upphört ska kunna återfå sin tidigare sjukpenninggrundande inkomst. Dessutom lämnas förslag till nya grunder för arbetsförmågebedömningen dels för personer som på grund sjukdom är frånvarande från ett arbetsmarknadspolitiskt program, dels för personer som skrivs ut från arbetsmarknadspolitiska program på grund av sjukdom.

3 Bakgrund

3.1 Lagändringen den 1 juli 2008

I propositionen 2007/08:136 En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete föreslogs ett antal åtgärder i syfte att effektivisera sjukskrivningsprocessen och öka möjligheterna för sjukskrivna att återgå i arbete. Propositionen antogs av riksdagen med endast en mindre förändring av övergångsbestämmelserna till den nya lagen.

Förslagen i ovannämnda proposition innebar att en rehabiliteringskedja infördes med fasta tidpunkter för prövning av arbetsförmågan. Under de första 90 dagarna i en sjukperiod ska Försäkringskassan bedöma om den försäkrade har förmåga att klara sitt vanliga arbete eller annat lämpligt arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder. Från och med dag 91 i en sjukperiod innebär prövningen av rätten till sjukpenning att Försäkringskassan även ska beakta om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren. Om Försäkringskassan begär det ska den försäkrade därvid lämna ett utlåtande av sin arbetsgivare. Från och med den 181:a dagen i en sjukperiod ska dessutom bedömas om den försäkrade kan försörja sig själv genom förvärvsarbete på den reguljära arbetsmarknaden i övrigt eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade.

De nya reglerna innebär vidare att sjukpenning med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) i regel

endast ska utbetalas under 364 dagar inom en ramtid av 450 dagar. Personer som fått sjukpenning med 80 procent av SGI under maximalt antal dagar kan efter skriftlig ansökan beviljas förlängd sjukpenning. Förlängd sjukpenning betalas ut med 75 procent av SGI:n. Ersättningstiden är begränsad till 550 dagar.

SGI:n ska multipliceras med faktorn 0,97 innan sjukpenning eller tidsbegränsad sjukpenning beräknas.

Övergångsbestämmelser gäller för personer som vid ikraftträdandet hade uppburit det maximala antalet dagar med sjukpenning, dvs. 914 dagar. För dessa personer kan förlängd sjukpenning alltid lämnas för 550 dagar, dvs. längst till och med den 31 december 2009.

Från och med den 1 juli 2008 gäller också att sjukersättning endast ska komma i fråga om den försäkrades arbetsförmåga är stadigvarande nedsatt. Den tidsbegränsade sjukersättningen avskaffades därmed. Övergångsregler gäller för personer som uppbär tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning vid ikraftträdandet. Dessa personer ska kunna beviljas tidsbegränsad sjukersättning med ytterligare en eller flera perioder om sammanlagt högst 18 månader, dock längst till och med december 2012.

3.2 Översikt av grupper som bedöms att nå sjukförsäkringens bortre gräns

I januari 2010 kommer de första personerna att lämna sjukförsäkringen på grund av att deras dagar med förlängd sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning har tagit slut. Det här avsnittet syftar till att kortfattat beskriva dessa grupper samt redogöra för bedömningen av hur många som förväntas lämna försäkringen. De personer som bedöms nå det maximala antalet dagar i sjukförsäkringen kan indelas i tre huvudsakliga grupper:

1. Gruppen som började uppbära förlängd sjukpenning fr.o.m. den 1 juli 2008 och som därmed inte har rätt till ytterligare dagar med denna ersättning fr.o.m. den 1 januari 2010.

2. Gruppen som beviljats förlängd sjukpenning efter den 1 juli 2008 och har således inte rätt till ytterligare dagar med denna ersättning efter den 1 januari 2010.

3. Gruppen med tidsbegränsad sjukersättning som har haft tidsbegränsad sjukersättning under 18 månader med stöd av övergångsbestämmelserna och som inte har en sådan nedsättning av arbetsförmågan att denna kan betecknas som stadigvarande och därmed ge rätt till sjukersättning enligt nuvarande bestämmelser.

Personer med förlängd sjukpenning

När de nya reglerna trädde i kraft den 1 juli 2008 var det 61 400 personer som skulle kunna uppbära förlängd sjukpenning i 550 dagar och skulle således inte ha några sjukpenningdagar kvar den 1 januari 2010. Vid utgången av juni 2009 hade 37 600 personer, 61 procent, lämnat gruppen. Därmed kvarstår cirka 23 700 personer. Gruppen består till 65 procent av kvinnor. Det förhållandet har inte förändrats under tiden, dvs. kvinnor har generellt sett haft samma sannolikhet som män att avsluta sitt sjukfall under den studerade perioden. De två dominerande diagnosgrupperna är, liksom för långa sjukfall i allmänhet, psykiska sjukdomar samt sjukdomar i rörelseorganen.

Tabell 3.1 Personer som började uppbära förlängd sjukpenning fr.o.m. 1 juli 2008 efter kön och ålder juni 2009

Ålder	Kvinnor	Män	Summa
<30	720	392	1 112
30–39	3 116	1 358	4 474
40–49	5 223	2 319	7 542
50–59	4 658	2 871	7 529
60+	1 709	1 381	3 090
Totalt	15 426	8 321	23 747

Källa: Försäkringskassan

Tabell 3.2 De vanligaste diagnoserna bland personer som började uppbära förlängd sjukpenning fr.o.m. 1 juli 2008 och kvarstår juni 2009

	Juli 2008	Juni 2009
Psykiska diagnoser	32 %	35 %
Rörelseorganen	27 %	28 %
Uppgift saknas	12 %	10 %
Tumörer	5 %	3 %
Skador & förgiftningar	5 %	5 %
Cirkulationsorganen	5 %	4 %
Övriga	14 %	14 %
Summa	100 %	100 %

Källa: Försäkringskassan

Personer med tidsbegränsad sjukersättning

Gruppen med tidsbegränsad sjukersättning uppgår i dagsläget till cirka 69 000 personer. Cirka 70 procent är kvinnor och 30 procent är män. Åldersmässigt skiljer sig denna grupp en del från gruppen med förlängd sjukpenning. En större andel av personerna med tidsbegränsad sjukersättning är yngre än 50 år, 64 jämfört med 55 procent i sjukpenninggruppen.

Tabell 3.3 Antal med tidsbegränsad sjukersättning augusti 2009 med fördelning efter kön och ålder

	Kvinnor	Män	Samtliga
25–29 år	12	6	18
30–34 år	4 390	2 589	6 979
35–39 år	6 963	2 952	9 915
40–44 år	9 895	3 663	13 558
45–49 år	10 022	4 021	14 043
50–54 år	8 570	3 692	12 262
55–59 år	6 732	2 963	9 695
60–65 år	1 843	939	2 782
Summa	48 427	20 825	69 252

Källa: Försäkringskassan

Totalt har 33 000 personer hittills fått en förlängd ersättningsperiod om maximalt 18 månader med stöd av övergångsbestämmelserna. Ungefär 36 000 personer har ännu inte kommit till den tidpunkten där det beslutas om de ska beviljas en ytterligare period eller ej.

Andelen med psykisk diagnos är ännu högre i gruppen med tidsbegränsad sjukersättning jämfört med gruppen med förlängd sjukpenning. Cirka 50 procent har en psykisk diagnos. Andelen med psykisk diagnos är större ju lägre åldrar som studeras.

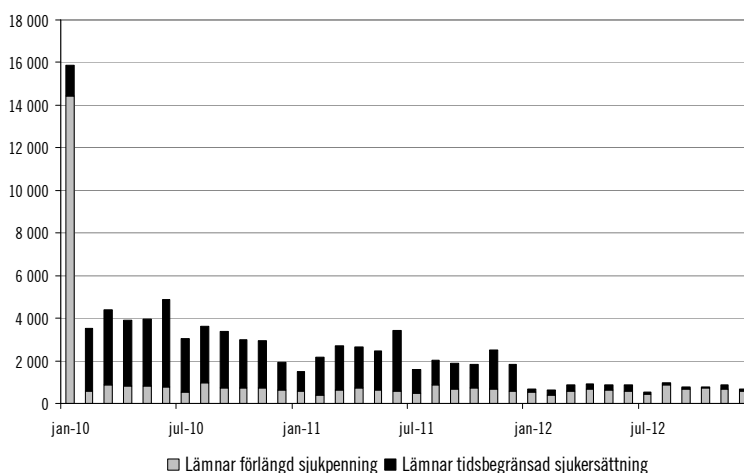
Tabell 3.4 De vanligaste diagnoserna i gruppen med tidsbegränsad sjukersättning juni 2009

	Kvinnor	Män	Samtliga
Psykiska diagnoser	49 %	53 %	50 %
Rörelseorganen	30 %	22 %	27 %
Skador & förgiftningar	6 %	8 %	7 %
Sjukdomar i nervsystemet	3 %	3 %	3 %
Övriga	12 %	14 %	13 %
Summa	100 %	100 %	100 %

Källa: Försäkringskassan

Arbetsgruppen har inhämtat beräkningar, gjorda av Försäkringskassan, av hur många personer som bedöms att nå maximalt antal dagar i sjukförsäkringen. Detta flöde kommer att vara ojämnt fördelat under åren 2010 och framåt på grund av att en stor grupp når dag 550 i januari 2010. Försäkringskassans bedömning är att cirka 14 000 personer i gruppen med förlängd sjukpenning inte har rätt till ytterligare dagar med förlängd sjukpenning i januari 2010. Försäkringskassans bedömning är att 32 000 personer som i dag har tidsbegränsad sjukersättning kommer att lämna försäkringen under 2010.

Diagram 3.1 Prognos över antalet personer vars dagar med ersättning från sjukförsäkringen har tagit slut, 2010–2012

Källa: Försäkringskassan

Sammantaget kommer antalet personer som har haft förlängd sjukpenning under 550 dagar eller sjukersättning med stöd av övergångsbestämmelserna under 18 månader att vara som störst

under åren 2010–2012. Totalt sett bedömer Försäkringskassan att cirka 54 000 personer under 2010 kommer att befinna sig i en situation där de inte längre har någon rätt till ersättning från sjukförsäkringen. För 2011 är motsvarande antal 27 000 och för 2012 bedöms antalet bli 9 000. För åren därefter bedöms antalet bli klart lägre, cirka 6 000–7 000 personer per år. Det bör understrykas att dessa uppgifter är långt ifrån säkra. Nyckelfaktorer i sammanhanget är bland annat hur sjukfallens varaktighet utvecklas och i vilken utsträckning grupperna kommer att beviljas stadigvarande sjukersättning.

3.3 Förstärka insatser inom arbetsmarknadspolitiken för personer som lämnar sjukförsäkringen

3.3.1 Stöd vid Arbetsförmedlingen för återgång till arbete

Arbetsgruppens bedömning är att personer som har varit sjukskrivna två och ett halvt år eller längre behöver ett intensifierat stöd vid Arbetsförmedlingen för att kunna komma tillbaka i arbetslivet. Det är viktigt att det skapas ett effektivt mottagande och rätt former av stöd vid Arbetsförmedlingen. Därför kommer ett nytt arbetsmarknadspolitiskt introduktionsprogram införas. Målgruppen för introduktionsprogrammet kommer att vara de personer vars dagar med sjukpenning eller sjukersättning har tagit slut och som på grund av att de antingen saknar eller inte kan återgå till sitt tidigare arbete har skrivit in sig vid Arbetsförmedlingen. Med detta som utgångspunkt har ett arbete med att utarbeta nödvändiga förordningsändringar påbörjats inom Regeringskansliet.

Avsikten är att deltagarna i introduktionsprogrammet ska erbjudas en koncentrerad utredning och kartläggning av individens behov av stöd för övergång till arbete. Introduktionen ska som längst pågå under tre månader. Efter avslutad introduktion ska personen kunna ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie

insatser. Det kommer att vara möjligt att direkt efter avslutad introduktion erbjudas plats i jobb- och utvecklingsgarantin alternativt i jobbgarantin för ungdomar. Många av dem som lämnar sjukförsäkringen kan ha en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och vara i behov av det extra stöd, till exempel i form av lönebidrag, trygghets- och utvecklingsanställningar, som Arbetsförmedlingen har möjlighet att kunna erbjuda denna grupp.

Avsikten är vidare att omfattningen av aktiviteterna och de aktiviteter som erbjuds inom programmet ska utgå från individens behov och förutsättningar. Utgångspunkten ska vara att deltagare som följer uppgjord handlingsplan också deltar i programmet på heltid, förutsatt att deltagaren inte är inskriven i programmet på deltid. Den som deltar i introduktionen ska ha rätt till aktivitetsstöd. Den som inte deltar i introduktionen kan få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen om personen är berättigad till ersättning.

3.3.2 Ersättning för personer som haft förlängd sjukpenning under 550 dagar eller tidsbegränsad sjukersättning under maximalt antal månader

Deltagare i arbetsmarknadspolitiska program har rätt till aktivitetsstöd. Till den som är berättigad till arbetslöshetsersättning lämnas aktivitetsstöd med samma belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, dock lägst 320 kronor per dag. Till den som inte är berättigad till arbetslöshetsersättning lämnas i stället aktivitetsstöd med 223 kronor per dag. För att så många personer som möjligt ska kunna uppbära inkomstrelaterad ersättning bör vissa tillfälliga förändringar genomföras i arbetslöshetsförsäkringen. Sådana förslag lämnas i promemorian Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – temporära förändringar i arbetslöshetsförsäkringen (dnr A2009/2824/AE). Promemorian remissbehandlas samtidigt med denna promemoria.

Förslag i promemorian dnr A2009/2824/AE

Den överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen föreslås förlängas från högst fem till högst tio år för personer som har varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av styrkt sjukdom. Detta är en tillfällig regel som upphör att gälla från och med den 1 februari 2013.

Tidigare medlemmar i en arbetslöshetskassa, vars dagar med sjukpenning eller tillfällig sjukersättning har tagit slut, som förnyar sitt medlemskap under perioden mellan den 1 oktober 2009 och den 31 december 2010 föreslås kunna uppfylla medlemsvillkoret på tre månader. För att få rätt till inkomstrelaterad ersättning föreslås de även kunna återknyta till ett arbetsvillkor som ligger inom den tidigare medlemstiden. Detta föreslås gälla personer som lämnat arbetslöshetskassan mellan den 1 januari 2007 och den 30 september 2009. Denna möjlighet föreslås upphöra att gälla den 1 februari 2013.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

3.3.3 Aktivitetsstöd vid sjukdom

I dag finns inte något tydligt regelverk kring hur länge en deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program kan vara frånvarande på grund av sjukdom och samtidigt uppbära aktivitetsstöd. Inom Regeringskansliet förbereds för närvarande en ändring av dagens regelverk innebärande att deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ska skrivas ut ur programmet efter en månads sjukfrånvaro. Det otydliga regelverket har inneburit att många människor som varit sjuka en längre tid inte fått sjukpenning eller sjukersättning utan i stället varit inskrivna i arbetsmarknadspolitiska program, främst i jobb- och utvecklingsgarantin. Från ett legitimitets- och försäkringsperspektiv är det viktigt att personerna befinner sig i rätt trygghetssystem.

De förändringar som avses att genomföras innebär att den som skrivs ut ur introduktionsprogrammet, jobb- och utveck-

lingsgarantin eller jobbgarantin för ungdomar ska ha möjlighet att inom 12 månader återinträda i samma program efter tillfrisknande. Det är viktigt att de insatser som genomfördes innan sjukfrånvaron ligger till grund för insatserna efter återinträdet, varför återinträdet i programmet ska ske på samma ersättningsdag som utträdet ur programmet. Personer som på grund av sjukdom lämnar något annat program ska ha möjlighet att efter tillfrisknande anvisas till ett program, om det bedöms som arbetsmarknadspolitiskt motiverat.

3.3.4 Aktivitetsstöd vid tjänstledighet

Bland de vars dagar med sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning har tagit slut finns det personer som har sin anställning kvar. För dessa personer bör det skapas en möjlighet att erhålla aktivitetsstöd, vid deltagande i arbetsmarknadspolitiskt program, med samma belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning, om arbetsgivaren har beviljat tjänstledighet utan lön.

3.3.5 Personer med partiell ersättning från sjukförsäkringen

Bland de personer som har haft sjukpenning under 550 dagar eller uppburit tidsbegränsad sjukersättning under 18 månader med stöd av övergångsbestämmelser finns en relativt stor andel som har haft en partiell ersättning. Även dessa personer erbjuds möjlighet att delta i introduktionsprogrammet när de inte längre kan få ersättning från sjukförsäkringen. En person som exempelvis har haft förlängd sjukpenning till 50 procent och arbetat till 50 procent har möjlighet att fortsätta arbeta i oförändrad utsträckning och samtidigt delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program till 50 procent. Om det program som ger rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning inte pågår på heltid ska

stödet minskas i motsvarande utsträckning om det inte finns särskilda skäl mot det, se 6 § förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd.

4 Bedömning av arbetsförmågan för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

Arbetsgruppens förslag: För en försäkrad som på grund av sjukdom är frånvarande från ett arbetsmarknadspolitiskt program ska vid bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att delta i programmet.

Skälen till arbetsgruppens förslag: Enligt gällande bestämmelser i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd kan den som på grund av sjukdom inte kan delta i de aktiviteter som ingår i ett arbetsmarknadspolitiskt program få behålla aktivitetsstödet under förutsättning att sjukfallet har anmälts till Försäkringskassan och att Försäkringskassan anser att arbetsförmågan har varit nedsatt på grund av sjukdom.

Arbetsgruppen anser att det är viktigt att sjukfrånvaro hos deltagare i arbetsmarknadspolitiska program följs upp och att de åtgärder som skulle göra det möjligt för individen att delta i programmet också vidtas. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bör samverka i syfte att säkerställa att en bra prövning och uppföljning av sjukfrånvaron hos deltagare i arbetsmarknadspolitiska program sker.

Arbetsgruppen konstaterar att några särskilda bestämmelser om hur arbetsförmågan ska bedömas för en deltagare som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program inte finns vare sig i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd eller i lagen (1962:381) om allmän försäkring. I regeringens proposition (prop. 1996/97:28) – Kriterier för rätt till ersättning i form av sjukpenning och förtidspension – sid. 25 anges dock: ”För den som under en arbetslöshetsperiod är föremål för en arbetsmarknadspolitisk åtgärd bör arbetsförmågan bedömas i förhållande till denna. Om den arbetslöse genomgår t.ex. arbetsmarknadsutbildning eller arbetslivsutveckling bör arbetsförmågan alltså bedömas i förhållande till hur sjukdomen påverkar den arbetslöses förmåga att delta i eller genomföra denna åtgärd.”

Arbetsgruppen anser att det finns behov av att även i lagstiftningen reglera hur arbetsförmågan ska bedömas för en försäkrad som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Bedömningen bör utgå från förmågan att genomföra den aktuella åtgärden.

Bestämmelserna föreslås införas i ett nytt stycke i 3 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

5 Bedömning av arbetsförmågan när den försäkrade skrivits ut från ett arbetsmarknadspolitiskt program på grund av sjukdom

Arbetsgruppens förslag: För en försäkrad som på grund av sjukdom har lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program, och som har möjlighet att återinträda i ett sådant program, ska vid bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan även beaktas den försäkrades förmåga att delta i ett sådant program.

Skälen för arbetsgruppens förslag: Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och som på grund av sjukdom inte kan delta i de aktiviteter som ingår i programmet kan få behålla sitt aktivitetsstöd vid kortare tids sjukfrånvaro. De arbetsmarknadspolitiska programmen bör dock inte bli en alternativ sjukförsäkring. Om en individ på grund av sjukdom under en längre tid inte kan delta i ett program är det lämpligt att denne lämnar programmet under sjukdomstiden. Den försäkrade kan därefter begära sjukpenning från Försäkringskassan.

Försäkringskassans prövning kommer att avse om den försäkrade har förmåga att försörja sig genom något arbete på den reguljära arbetsmarknaden eller genom annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. I många fall kan det bli aktuellt med fortsatta arbetsmarknadspolitiska åtgärder när

arbetsförmågan har förbättrats. Den som skrivits ut från vissa arbetsmarknadspolitiska program såsom exempelvis jobb- och utvecklingsgarantin har möjlighet att återinträda i programmet. Det är då rimligt att vid en prövning av arbetsförmågans nedläggning även beakta den försäkrades förmåga att delta i ett program som den försäkrade har möjlighet att återinträda i.

Bestämmelserna föreslås införas i ett nytt stycke i 3 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

6 Förlängd sjukpenning i vissa fall

Arbetsgruppens förslag: Förlängd sjukpenning ska kunna betalas ut för fler än 550 dagar:

1. när den försäkrade vårdas intagen på sjukhus eller på grund av svår sjukdom får omfattande vård, utan att vara intagen på sjukhus,
2. när den försäkrade på grund av svår sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att den försäkrade inte kan tillgodogöra sig information, eller
3. när en återgång i arbete eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades hälsa.

Förlängd sjukpenning lämnas efter ansökan av den försäkrade vad gäller punkterna ett och tre.

Skälen för arbetsgruppens förslag: Enligt de regler som trädde i kraft den 1 juli 2008 genom lagen (2008:480) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring – AFL (prop. 2007/08:136) kan sjukpenning tillsammans med förlängd sjukpenning utbetalas under som längst 914 dagar. Begränsningen avseende antalet dagar med sjukpenning gäller dock inte för personer som lider av en allvarlig sjukdom och därför är berättigade till sjukpenning under fler dagar än 364. Den gäller inte heller för försäkrade vars sjukdom eller skada har orsakats av en arbetsskada.

Arbetsgruppen anser att den nya rehabiliteringskedjan samt de tidsgränser som finns för hur länge ersättning i normalfallet kan betalas ut på ett verksamt sätt har bidragit till att sjukförsäkringsprocessen blivit aktivare. Sjukfallen har blivit kortare och vård- och rehabiliteringsinsatser har kommit i gång tidigare. Som beskrivits ovan i avsnitt 3.3 är avsikten att förslagen i denna promemoria ska kompletteras med andra åtgärder som syftar till att ge människor vars dagar med sjukpenning eller sjukersättning har tagit slut ett intensifierat stöd genom Arbetsförmedlingen för att komma tillbaka till arbetslivet.

Det finns dock de personer som – utöver dem som redan kan få sjukpenning med 80 procent utan tidsbegränsning – oberoende av sin egen motivation inte kan ta del av det stöd som Arbetsförmedlingen kommer att erbjuda. Det bör i sådana fall vara möjligt att betala ut förlängd sjukpenning för fler än 550 dagar. Samtidigt är det viktigt att begränsningen av sjukpenningdagar i sjukförsäkringen inte urholkas. Möjligheten ska därför gälla det fåtal som riskerar att stå utan ersättning för en längre tid.

Med anledning av detta föreslår arbetsgruppen att det, efter ansökan av den försäkrade, ska vara möjligt att betala ut förlängd sjukpenning för fler än 550 dagar om den försäkrade är intagen på sjukhus eller till följd av en svår sjukdom får omfattande behandling eller vård t.ex. på en rehabiliteringsenhet eller sådan sjukvård som ges i hemmet. Med omfattande behandling eller vård ska förstås att den försäkrade är så begränsad till hemmet eller platsen där vården ges att det helt utesluter arbete eller medverkan i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

I begreppet svår sjukdom innefattas också att sjukdomen inte bedöms vara övergående, i vart fall inte under de närmaste veckorna. Det är således inte aktuellt att bevilja ytterligare förlängd sjukpenning vid en del kortvariga tillstånd såsom förkylning med feber eller maginfluensa.

Försäkrade som drabbats av en svår sjukdom är inte alltid i behov av vård på sjukhus eller annan omfattande vård. Det bör dock ändå vara möjligt att, efter ansökan av den försäkrade, vid

svåra sjukdomar, betala ut förlängd sjukpenning ytterligare en tid om det skulle vara förenat med risk för allvarlig försämring av individens hälsa om den försäkrade återgår i arbete eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Genom att i den nu föreslagna bestämmelsen anges att det ska röra sig om en allvarlig försämring vill arbetsgruppen anknyta till den restriktivitet som gäller då synnerliga skäl föreligger för att betala ut sjukpenning för fler än 364 dagar.

Ytterligare dagar med förlängd sjukpenning ska även kunna betalas ut till en försäkrad som till följd av en svår sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att han eller hon inte kan tillgodogöra sig information. Detta torde kunna vara aktuellt vid psykossjukdomar eller vissa hjärnskador. I dessa fall bör det vara tillräckligt att det kommer till Försäkringskassans kännedom att den försäkrade befinner sig i det ovannämnda tillståndet. Någon ansökan ska inte i dessa fall behöva göras till Försäkringskassan.

De nu aktuella bestämmelserna föreslås införas i två nya stycken i 3 kap. 4 respektive 10 a §§ AFL.

I avsnitt 7 föreslår arbetsgruppen att den vars sjukersättning upphört ska kunna återfå den sjukpenninggrundande inkomst som gällde alldeles före det att sjukersättningen beviljades. De här föreslagna reglerna kommer därigenom att få betydelse även för dessa försäkrade.

Läkarintyget som den försäkrade ska lämna för att styrka att arbetsförmågan är nedsatt torde oftast innehålla tillräcklig information för att Försäkringskassan ska kunna ta ställning till om den försäkrade är berättigad att, i enlighet med arbetsgruppens förslag, under ytterligare tid få förlängd sjukpenning. Om Försäkringskassan skulle ha behov av fördjupad medicinsk information är det arbetsgruppens uppfattning att myndigheten med stöd av gällande bestämmelser i 3 kap. 8 a § AFL, kan inhämta sådan.

7 Rätten att återfå tidigare sjukpenninggrundande inkomst efter en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning

Arbetsgruppens förslag: Vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning ska den sjukpenninggrundande inkomsten motsvara den sjukpenninggrundande inkomst som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder. Om ett år eller längre tid har förflutit räknat från den tidpunkt sjukersättningen eller aktivitetsersättningen började utges ska den sjukpenninggrundande inkomsten omräknas. Bestämmelserna gäller endast för tid före 65 års ålder. För en försäkrad som uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning gäller att sjukpenning eller förlängd sjukpenning inte betalas ut under de tre kalendermånader som infaller efter utgången av en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning. Detta gäller dock endast till den del nedsättningen av arbetsförmågan svarar mot den nedsättning för vilken sjukersättning eller aktivitetsersättning har lämnats. Sjukpenning eller förlängd sjukpenning kan dock alltid lämnas i sådana situationer då dessa förmåner kan lämnas utan begränsning av antalet dagar.

Skälen för arbetsgruppens förslag: I denna promemoria redovisas hur de försäkrade som tidigare uppburit tidsbegränsad sjukersättning ska kunna få stöd och hjälp att komma tillbaka till arbetslivet.

Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, men som på grund av sjukdom inte kan klara aktiviteterna i programmet har enligt nu gällande regler rätt att behålla sitt aktivitetsstöd även vid sjukfrånvaro. En förändring avses dock ske i detta avseende genom nya förordningsbestämmelser vilka kommer att innebära att den som på grund av sjukdom har varit frånvarande från ett arbetsmarknadspolitiskt program under minst en månad ska skrivas ut från programmet. Detta kommer att medföra att aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd inte längre kan betalas ut. Den som då fortfarande anser sig sakna arbetsförmåga får begära ersättning från sjukförsäkringen.

De nya reglerna gällande frånvaro på grund av sjukdom i arbetsmarknadspolitiska program skulle för dem som tidigare har haft sjukersättning eller aktivitetsersättning innebära att de riskerar att stå helt utan ersättning vid längre tids sjukfrånvaro. Det följer av att försäkrade med sjukersättning eller aktivitetsersättning inte har rätt att återfå sin tidigare sjukpenninggrundande inkomst. Även de regler som innebär att den som drabbats av en mycket allvarlig sjukdom och som därför kan få sjukpenning utan tidsbegränsning samt de i denna promemoria föreslagna bestämmelserna för den som vårdas intagen på sjukhus eller har en svår sjukdom kan endast komma att tillämpas om den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst.

Arbetsgruppen har provat olika alternativa lösningar, men har funnit att det bästa alternativet är att införa en regel om att en försäkrad som uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning, ska kunna återfå den sjukpenninggrundande inkomst som gällde närmast före det att sjukersättning eller aktivitetsersättning beviljades. Rätten att återfå den tidigare sjukpenninggrundande

inkomsten föreslås inte gälla om sjukersättningen har upphört på grund av att den försäkrade har fyllt 65 år.

Den försäkrade föreslås återfå sin tidigare sjukpenninggrundande inkomst i samband med att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen upphör. Därefter ska, även i förhållande till denna grupp, de regler som i övrigt gäller för att en försäkrad ska få sin sjukpenninggrundande inkomst ändrad eller skyddad gälla. Enligt arbetsgruppens förslag ska den sjukpenninggrundande inkomsten också omräknas enligt gällande bestämmelser i 3 kap 5 d § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

Liknande bestämmelser har tidigare funnits, men de upphävdes från och med den 1 juli 2008. Detta motiverades med att en försäkrad annars omedelbart kunde sjukanmäla sig och få sjukpenning. Detta bedöms nu vara mindre sannolikt med tanke på det stöd i form av ett introduktionsprogram som nu ska erbjudas de försäkrade. Likväl anser arbetsgruppen att det i normalfallet inte bör vara möjligt att få sjukpenning eller förlängd sjukpenning omedelbart efter det att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen har upphört. Därför föreslås att sjukpenning och förlängd sjukpenning, som en huvudregel, inte ska kunna betalas ut under de tre kalendermånader som infaller efter det att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen har upphört. Undantag föreslås dock kunna göras i sådana situationer då sjukpenning och förlängd sjukpenning kan betalas ut enligt gällande bestämmelser, utöver de fastställda tidsgränserna. De situationer som här avses är när det, med stöd av bestämmelserna i 3 kap. 4 och 10 a §§ AFL anses föreligga synnerliga skäl för att betala ut sjukpenning, när en sjukperiod föranleds av en godkänd arbetsskada enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller när sjukpenning bedöms kunna utges med stöd av de i denna promemoria föreslagna bestämmelserna för försäkrade som vårdas intagna på sjukhus, m.m.

Om den försäkrade tidigare har haft partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning föreslås att tremånadersregeln endast ska avse den nedsättning av arbetsförmågan för vilken den för-

säkrade tidigare fick sjukersättning eller aktivitetsersättning. För att förtydliga denna bestämmelse ges här två exempel till ledning för hur denna bedömning avses ske.

A har uppburit halv sjukersättning som upphörde i och med januari månads utgång. När sjukersättningen upphörde började A arbeta på heltid. I slutet av mars blir A helt sjukskriven i tre veckor. Efter sjuklöneperioden på två veckor får A – som inte redan fått sjukpenning i 364 dagar – sjukpenning på den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som hänför sig till det tidigare halvtidsarbetet.

B har också uppburit halv sjukersättning, men har efter det att sjukersättningen upphörde börjat arbeta 75 procent. Även B blir helt sjukskriven i tre veckor och får också – efter sjuklöneperioden – sjukpenning på den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som hänför sig till det tidigare halvtidsarbetet.

Bestämmelserna föreslås regleras genom ett införande av en ny paragraf, 3 kap. 5 c § AFL och vidare genom ändringar i 3 kap. 4, 5 d och 10 a §§ AFL.

8 I kraft- och övergångsbestämmelser

Arbetsgruppens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2010. Bestämmelserna i 3 kap. 5 c § tillämpas första gången för försäkrade som vid utgången av december månad 2009 helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Skälen för arbetsgruppens förslag: Förslagen i denna promemoria gäller bland annat för försäkrade som vid årsskiftet 2009/2010 har uppburit förlängd sjukpenning under maximalt antal dagar eller tidsbegränsad sjukersättning under maximalt antal månader och därigenom inte har rätt till ytterligare dagar med sjukpenning respektive fler månader med sjukersättning. Samtliga lagändringar i denna promemoria föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2010.

Bestämmelsen i 3 kap. 5 c § ska dock tillämpas första gången för försäkrade som vid utgången av december månad 2009 helt eller delvis uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

9 Behovet av samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen

Arbetsgruppens bedömning: Regeringen bör uppdra till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att utarbeta rutiner för en effektiv överlämning mellan myndigheterna så att inget avbrott i försörjning uppstår för den försäkrade i övergången mellan myndigheterna. Nuvarande samarbetsrutiner mellan myndigheterna ska tas tillvara.

Skälen för arbetsgruppens bedömning: Det bedrivs en omfattande samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att underlätta och skapa förutsättningar för individer att återfå arbetsförmågan och snabbt återgå i arbete. Rehabiliteringskedjan har införts med fasta tidpunkter för prövning av arbetsförmåga. De fasta tidsgränserna ställer högre krav på samverkan mellan de olika berörda aktörer som ingår i arbetet med att stödja individer att återgå i arbete. Rehabiliteringskedjan innebär att en övergång från sjukförsäkringen till aktivt arbetsökande via Arbetsförmedlingen kan ske tidigare i sjukfallet än förut. För att säkerställa att samarbete i rehabiliteringskedjan fungerar väl har Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utarbetat rutiner för olika samarbetstidpunkter enligt rehabiliteringskedjan.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har i dag välutvecklade samarbets- och överlämningsrutiner för personer som

lämnar Försäkringskassan och övergår till stöd i Arbetsförmedlingens regi. Arbetsgruppen gör bedömningen att rutiner för en effektiv överlämning mellan myndigheterna bör utarbetas även för personer vars dagar med sjukpenning eller sjukersättning tagit slut. I det arbetet bör nuvarande samarbetsrutiner mellan myndigheterna tas tillvara. Bedömningen är att många i gruppen behöver ett omfattande stöd från Arbetsförmedlingen med individanpassade insatser för att återgå i arbete. Detta förutsätter att samverkan mellan myndigheterna påbörjas redan innan dagarna i sjukförsäkringen har tagit slut för att övergången till Arbetsförmedlingen ska kunna ske utan dröjningar.

10 Konsekvenser

10.1 Administrativa konsekvenser

Försäkringskassan

Förslagen i departementspromemorian, däribland förslaget att Försäkringskassan i vissa fall ska kunna medge ytterligare dagar med förlängd sjukpenning, handläggning av aktivitetsstöd och ny bedömningsgrund för sjukpenning, medför ökade administrativa kostnader. Det finns flera osäkerheter vid uppskattningen av de administrativa konsekvenserna för Försäkringskassan. Sjukförsäkringsreformen innebär att ett stort antal personer lämnar försäkringen vilket bidrar till minskade administrativa kostnader samtidigt som de sammantagna förändringarna påverkar flera ersättningar. Arbetsgruppen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna av förslagen är beaktade i regeringens kommande budgetproposition för 2010.

Arbetsförmedlingen

De förslag som presenteras i denna departementspromemoria bedöms inte leda till någon större administration hos Arbetsförmedlingen.

De allmänna förvaltningsdomstolarna

Belastningen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna beräknas öka något till följd av förslaget att ytterligare förlängd sjukpenning, utöver de gällande 550 dagarna, kan betalas ut i vissa fall. Arbetsgruppen bedömer att ett begränsat antal ansökningar om förlängd sjukpenning med ytterligare dagar kommer att beviljas och att ett fåtal beräknas få avslag på sin ansökan. Bedömningen baseras på antalet ansökningar om och avslag på en annan likvärdig förmån, nämligen fortsatt sjukpenning med 80 procent. Mot bakgrund av att det handlar om ett begränsat antal ärenden beräknas belastningen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna öka marginellt.

Ökningen i antalet ärenden hos de allmänna förvaltningsdomstolarna motverkas av att antalet överklaganden samtidigt beräknas minska vad gäller sjukersättningsärenden. Sannolikheten för ett överklagande bedöms minska till följd av att den försäkrade erbjuds insatser hos Arbetsförmedlingen och att det vidtas temporära förändringar i regler för arbetslöshetsersättning i enlighet med vad som anges i avsnitt 3.

Sammantaget beräknas inte arbetsbelastningen öka hos de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Konsekvenser för småföretag

Förslagen berör i första hand försäkringsadministrationen och de enskilda försäkrade. Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för små företag.

10.2 Konsekvenser ur ett ILO perspektiv

Förslagen förväntas inte ha några konsekvenser som påverkar Sveriges åtaganden enligt ILO

10.3 Konsekvenserna för jämställdhet

Förslagen i denna promemoria är en del av ett större paket av åtgärder i syfte att underlätta återgången till arbete för långtids-sjukskrivna. Av de personer som berörs är merparten kvinnor. Många av dessa kvinnor har inte fått tillräckligt stöd och tillräcklig hjälp för att möjliggöra en återgång till arbetslivet. En utgångspunkt för Arbetsgruppens arbete har därför varit att stödet för långtidssjukskrivna bör utformas så att både kvinnors och mäns olika förutsättningar och livsvillkor beaktas.

Arbetsgruppen anser att såväl kvinnor som män som har varit långvarigt sjukskrivna i första hand behöver ett intensifierat stöd från Arbetsförmedlingen för att komma tillbaka till arbetslivet. Genom individanpassade insatser är det möjligt att ta hänsyn till att behovet kan vara olika för kvinnor och män. Arbetsgruppens bedömning är att kvinnornas möjlighet till återgång till arbete därigenom förbättras, vilket i sin tur är positivt ur ett jämställdhetsperspektiv. De förändringar i sjukförsäkringen som föreslås i denna promemoria är nödvändiga kompletteringar för att åtgärds paketet ska kunna få en avsedd effekt.

10.4 Ekonomiska konsekvenser

Sjukförsäkringsreformen innebär bland annat att ett stort antal personer lämnar försäkringen de närmaste åren. Enligt Försäkringskassans bedömningar kommer 54 000, 27 000 respektive 9 000 personer lämna sjukförsäkringen under åren 2010–2012. I stället för en passiv sjukskrivning kommer personerna erbjudas möjlighet till individanpassade insatser hos arbetsförmedlingen. Till följd av att många individer vars dagar med sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning tar slut lämnar ersättningen kommer utgifterna för sjukförsäkringen att minska kraftigt.

Personer som efter 87 dagar fortfarande saknar arbetsförmåga på grund av sjukdom kan påbörja en ny period med sjukpenning, vilket medför ökade utgifter. Arbetsgruppen lämnar i denna

promemoria förslag som innebär att antalet personer som kommer att påbörja en ny period med sjukpenning begränsas. Det föreslås bl.a. att bedömningen av rätten till sjukpenning för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program ska beakta personens förmåga att delta i något program hos Arbetsförmedlingen.

Förslaget att de som deltar i arbetsmarknadspolitiska program ska kunna skrivas ut efter en månads sjukfrånvaro påverkar sjukförsäkringsutgifterna, men utgiftsökningen begränsas till följd av det ovanstående förslaget om arbetsförmågebedömning.

Sjukförsäkringsutgifterna ökar dessutom dels till följd av förslaget att personer med sjuk- eller aktivitetsersättning ska kunna återfå sin tidigare sjukpenninggrundande inkomst, dels till följd av förslaget att det i vissa fall ska kunna beviljas förlängd sjukpenning utöver de i dag gällande 550 dagarna. Bedömningen är dock att detta endast gäller ett begränsat antal personer.

Sammantaget bedöms de nämnda förslagen innebära att utgifterna för sjukpenning ökar med cirka 700, 900 respektive 1 000 miljoner kronor åren 2010, 2011 och 2012 till följd av att personer återgår till sjukförsäkringen efter 87 dagar. Totalt sett minskar dock utgifterna inom utgiftsområdet.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Arbetsgruppens förslag till ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring föreslås träda i kraft den 1 januari 2010. Regeringen har i propositionen (prop. 2008/09:200) Socialförsäkringsbalk bl.a. föreslagit att riksdagen ska anta en socialförsäkringsbalk med ikraftträdande den 1 januari 2011. De nu lämnade förslagen föranleder även förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken. Något förslag till sådana ändringar lämnas dock inte i denna promemoria.

3 kap.

4 §

Ändringen i *tredje stycket tredje meningen* är en följdändring på grund av att hänvisningen till femte stycket nu i stället görs till sjunde stycket.

I *femte stycket*, som är nytt, anges några kompletterande förutsättningar för när sjukpenning för ytterligare dagar enligt första stycket 3 får lämnas. Sådan sjukpenning får lämnas enligt 1 när den försäkrade vårdas intagen på sjukhus eller på grund av svår sjukdom får omfattande vård, utan att vara intagen på sjukhus. I 5 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) anges att för hälso- och sjukvård som kräver intagning i vårdinrättning ska det finnas sjukhus och att vård som ges under intagning benämns slutna vård. Vidare anges att annan hälso- och sjukvård benämns öppen vård. Med att den försäkrade vår-

das intagen på sjukhus avses således att den försäkrade får slutenvård. För det fall den försäkrade, på grund av svår sjukdom, får omfattande vård t.ex. i öppenvården eller hemmet ska sjukpenning också kunna utgå. Enligt 2 får sjukpenning för ytterligare dagar lämnas när den försäkrade på grund av svår sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att den försäkrade inte kan tillgodogöra sig information. Slutligen anges i 3 att sådan sjukpenning får lämnas när en återgång i arbete eller ett deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program skulle medföra risk för allvarlig försämring av den försäkrades hälsa. En närmare redogörelse för vilka som omfattas av de nämnda bestämmelserna återfinns i avsnitt 6.

I *sjätte stycket*, som är nytt, införs en bestämmelse om att sjukpenning enligt femte stycket 1 och 3 lämnas efter ansökan. En sådan ansökan behöver inte vara skriftlig, utan den kan vara muntlig.

Tionde stycket är nytt. I och med att en försäkrad, som har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning, kommer att kunna återfå en tidigare sjukpenninggrundande inkomst (se kommentaren till 5 c §), införs nu en regel som innebär att sjukpenning inte lämnas under de tre kalendermånader som infaller efter utgången av en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning. Detta gäller dock endast till den del nedsättningen av arbetsförmågan svarar mot den nedsättning som sjukersättning eller aktivitetsersättning har lämnats för. Tremånadersregeln gäller dock inte i alla situationer. Sjukpenning kan nämligen alltid utges i sådana situationer då sjukpenning eller förlängd sjukpenning kan betalas ut, utan begränsning av antalet dagar. I avsnitt 7 finns en redogörelse för vilka situationer som här avses. Vidare finns i angivet avsnitt två exempel till ledning för hur bedömningen enligt bestämmelserna i tionde stycket avses ske.

5 c §

Paragrafen är ny och motsvarar i stort den tidigare gällande 5 c §. Denna paragraf upphävdes den 1 juli 2008 i samband med att

riksdagen antog regeringens förslag i propositionen (prop. 2007/08:136) – En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete.

I paragrafens *första stycke* anges att den som har haft sjukersättning eller aktivitetsersättning ska, vid sjukfall som inträffar sedan ersättningen minskat eller upphört, kunna få sjukpenning beräknad på tidigare förvärvsinkomster. Den sjukpenninggrundande inkomsten ska omräknas med den procentuella förändringen i prisutvecklingen som har skett för varje helt år som har förflutit räknat från det att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen började utges. Hur den procentuella förändringen ska beräknas framgår av 5 d § tredje stycket.

Av *andra stycket* framgår att bestämmelserna i första stycket endast avser tid före 65 års ålder.

Enligt *övergångsbestämmelserna* tillämpas bestämmelserna i denna paragraf första gången för försäkrade som vid utgången av december månad 2009 helt eller delvis har uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning.

5 d §

En ny mening läggs till i paragrafens *första stycke*. Den nya meningen är en konsekvens av att en ny 5 c § införs. Bestämmelsen återfanns tidigare i 5 d § i den lydelse paragrafen hade fram till den 1 juli 2008.

7 §

Ett nytt *ffortonde stycke* införs i paragrafen. I detta stycke anges hur bedömningen av nedsättningen av arbetsförmågan ska göras i förhållande till en försäkrad som är inskriven i ett arbetsmarknadspolitiskt program och som på grund av sjukdom är frånvarande från detta. Vid denna arbetsförmågebedömning ska beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att delta i programmet. Bedömningen har betydelse för en försäkrads rätt att få aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd under den tid som den försäkrade på grund av sjukdom är frånvarande från programmet.

Ett nytt *femtonde stycke* införs. I detta stycke anges hur bedömningen av arbetsförmågans nedsättning ska göras i förhållande till en försäkrad som på grund av sjukdom har lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program, och som har möjlighet att återinträda i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Vid denna arbetsförmågebedömning ska även beaktas den försäkrades förmåga att delta i ett sådant program. Vid sidan av den arbetsförmågebedömning som ska ske utifrån nu gällande bestämmelser i 3 kap. 7 § i förhållande till alla försäkrade, i vilken grupp även de som deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program ingår, ska det således även göras en bedömning utifrån den försäkrades förmåga att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program, under förutsättning att han eller hon har möjlighet att återinträda i ett sådant program.

10 a §

I paragrafen läggs till ett nytt *fjärde, femte och tionde stycke*. Bestämmelserna i dessa stycken återfinns också i 3 kap. 4 §. Se kommentaren till den paragrafen. Observera dock att styckeindelningen i paragraferna inte är helt överensstämmande. I övrigt görs följdändringar av teknisk karaktär.

4 kap.

14 §

Ändringen i paragrafens *andra stycke* är en ren följdändring. Ändringen innebär att den hänvisning som enligt gällande bestämmelser görs till 3 kap. 10 a § fjärde – sjätte styckena nu i stället görs till sjätte – åttonde styckena.

Departementsserien 2009

Kronologisk förteckning

1. Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning. Fö.
2. Skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Jo.
3. Fordonsbesiktning. N.
4. Översyn av vissa mediemyndigheter – en effektivare administration. Ku.
5. Författningsändringar med anledning av VIS-förordningen. Ju.
6. Ekonomiska villkor för ledamöter av Europaparlamentet. Ju.
7. Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken. A.
8. Genomförandet av delar av Prümrådsbeslutet. Ju.
9. Förbättrad utslussning från sluten ungdomsvård och ändrade gallringsregler i belastningsregistret. Ju.
10. Stärkt finanspolitiskt ramverk – översyn av budgetlagens bestämmelser om utgiftstak. Fi.
11. Oberoendet i den kommunala revisionen. Fi.
12. Registrering av personuppgifter vid katastrofer utomlands. Ju.
13. Konsumenttjänster m.m. Ju.
14. Konsumentombudsmannen – en översyn IJ.
15. En enklare ledighetslagstiftning. A.
16. Produktsäkerhet vid offentliga tjänster. IJ.
17. Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism. Ju.
18. Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. S.
19. Insatser för en alkohol- och narkotikafri graviditet. S.
20. Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvtux. U.
21. Bortom krisen. Om ett framgångsrikt Sverige i den nya globala ekonomin. U.
22. Genomförande av FN:s vapenprotokoll m.m. Ju.
23. Det nya punktskattedirektivet. Fi.
24. Effektivare skatter på klimat- och energiområdet. Fi.
25. Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. Del 1+2. U.
26. Förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen. A.
27. Ny lag om ekologisk produktion. Jo.
28. Ny delgivningslag m.m. Ju.
29. Återbetalningsskyldighet i straffrättsliga förfaranden, m.m. Ju.
30. Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet. Fi.
31. Patientnämnderna – begränsning av sekretessbrytande bestämmelse. S.
32. Teknisk sprit m.m. S.
33. Förändringar i Lex Sarah-bestämmelsen m.m. S.
34. Ett undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning. Ju.
35. Vad kräver krisen av främjandet? UD.
36. Upphandling från statliga och kommunala företag. Fi.
37. Nya avfallsregler. M.
38. Myndigheternas skrivregler. SB.
39. Åtgärder mot familjeseparation inom migrationsområdet. Ju.
40. Vissa samepolitiska frågor. Jo.
41. Betalningsansvaret för underårigas avgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården. S.
42. Ett skärpt skadeståndsansvar för föräldrar. Ju.
43. Närvaroliggare och kontrollbesök. En utvärdering och förslag till utvidgning. Fi.
44. Vidareutnyttjande av handlingar – genomförande av PSI-direktivet. Fi.
45. Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – kompletterande förändringar i lagen om allmän försäkring. S.

Departementsserien 2009

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Myndigheternas skrivregler. [38]

Justitiedepartementet

Författningsändringar med anledning av VIS-förordningen. [5]

Ekonomiska villkor för ledamöter av Europaparlamentet. [6]

Genomförandet av delar av Prövrådsbeslutet. [8]

Förbättrad utslussning från slutna ungdomsvård och ändrade gallringsregler i belastningsregistret. [9]

Registrering av personuppgifter vid katastrofer utomlands. [12]

Konsumenttjänster m.m. [13]

Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism. [17]

Genomförande av FN:s vapenprotokoll m.m. [22]

Ny delgivningslag m.m. [28]

Återbetalningsskyldighet i straffrättsliga förfaranden, m.m. [29]

Ett undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning. [34]

Åtgärder mot familjeseparation inom migrationsområdet. [39]

Ett skärpt skadeståndsansvar för föräldrar. [42]

Utrikesdepartementet

Vad kräver krisen av främjandet? [35]

Försvarsdepartementet

Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning. [1]

Socialdepartementet

Behovsbedömning av annat än ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. [18]

Insatser för en alkohol- och narkotikafri graviditet. [19]

Patientnämnderna – begränsning av sekretessbrytande bestämmelse. [31]

Teknisk sprit m.m. [32]

Förändringar i Lex Sarah-bestämmelsen m.m. [33]

Betalningsansvaret för underårigas avgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården. [41]

Stöd till personer som lämnar sjukförsäkringen – kompletterande förändringar i lagen om allmän försäkring. [45]

Finansdepartementet

Stärkt finanspolitiskt ramverk – översyn av budgetlagens bestämmelser om utgiftstak. [10]

Oberoendet i den kommunala revisionen. [11]

Det nya punktskattedirektivet. [23]

Effektivare skatter på klimat- och energiområdet. [24]

Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet. [30]

Upphandling från statliga och kommunala företag. [36]

Närvaroliggare och kontrollbesök. En utvärdering och förslag till utvidgning. [43]

Vidareutnyttjande av handlingar – genomförande av PSI-direktivet. [44]

Utbildningsdepartementet

Rätt till gymnasial vuxenutbildning och gymnasial särvox. [20]

Bortom krisen. Om ett framgångsrikt Sverige i den nya globala ekonomin. [21]

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. Del 1 + 2. [25]

Jordbruksdepartementet

Skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. [2]

Ny lag om ekologisk produktion. [27]

Vissa samepolitiska frågor. [40]

Miljödepartementet

Nya avfallsregler. [37]

Näringsdepartementet

Fordonsbesiktning. [3]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Konsumentombudsmannen – en översyn. [14]

Produktsäkerhet vid offentliga tjänster. [16]

Kulturdepartementet

Översyn av vissa mediemyndigheter
– en effektivare administration. [4]

Arbetsmarknadsdepartementet

Effektivare regler och bättre beslutsunderlag
för arbetsmarknadspolitiken. [7]

En enklare ledighetslagstiftning. [15]

Förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen. [26]